

RESPONSVM,
pro admodum Illustri domino
D. Ioanne de Tassis.

AUTHORE, FRANCISCO DE
CALDAS, PEREYRA, I. C. LUSITANO.

Res 1758

Casus.

N hidalgo Castellano, criado de su Magestad, que vi no de Castilla con el Rey nuestro Señor, cō su muger y casa, y estuuo y viuio en Portugal, y en esta ciudad de Lisboa, todo el tiēpo, que estuuo su Magestad en este Reyno, situiendo a su M. en su cargo y officio, y auiedo mas de vn año q̄ estaua y viuia en Lisboa, le nacio vn hijo, que se baptizo en vna de las perochias desta ciudad, y se crió en ella, hasta que su Magestad se fue a Castilla, y porque pretēde q̄ su M. le haga merced de cierto officio de su casa y Corte, en este Reyno de Portugal, para el dicho su hijo, se pregūta, Si su M. le puede hazer merced del tal officio, sin contrauenir a la forma del juramento que hizo en fauor deste reyno, y naturales del, y si por auerse engendrado y nacido en el, es, y ha de ser reputado por natural, y capaz de gozar delas preeminencias, y prerogatiuas y officios, que los naturales del gozan, y podra obtener el tal officio, siendo su Magestad seruido de hazerle merced del.

RÆMISSA facti specie, de qua supra, videtur casus presentis consultationis sanè difficilis, & eius decisio: quæ altiorem requirit indaginē. Et in eo versari quæstio videtur, an Hispani filius, qui cōceptus, & natus est in hoc Regno Lusitaniæ (eo tēpore, quo potentissimus, ac Christianissimus Philippus Rex noster, Vlyssippone cōmorabatur) Lusitanus censendus sit, & tãquàm originarius huius Regni Lusitaniæ habeatur, quoad priuilegia, & alias prerogatiuas Naturalib⁹ indultas, an verò Hispanus, seu Castellanus, tanquàm ex Hispanis parētibus ortus, propter breuē Catholicæ Maiestatis discessum, & remigrationē: Itē, habito pro constanti, q̄ sit originarius huius Regni, an Catholica Maiestas, possit citra periurij labē, & absq; violatione iurisiurandi præstiti, in Comitii publicè celebratis, pro obseruatione Capitulorum, in fauorē istius Regni, & eius Naturalium, in illū, tãquàm in indigenā, seu naturalē, officium, seu militiam domus suæ Augustæ conferre.

Et primò, vt procedamus per cōtraria, more cōsulentium, videtur, quòd huiusmodi filius Lusitanus nō sit, sed parentū, qui ex Castella sunt oriundi, originē se-

A quatur

*Finis de Excep. mada
sept. a. 3.º 2.º 5.º
naturalib⁹ et al
Legat. D.º.º.º
et seq. —*

RESPONSVM REDDITVM

quatur, nam indigenā, seu municipē alicuius loci, natiuitas, & origo, paterna facit, l. i. ff. ad municip. ibi: *Qui ex duobus igitur Campanis parentibus natus est, Campanus est: tex. etiam, in l. assumptio. §. filius, ff. eodem, ibi: Filius ciuitatem, ex qua pater eius, naturalem originem ducit, non domicilium sequitur.* Cum ergo iste filius ex duobus parētibus Hispanis, seu Castellanis sit ortus, Hispanus est, non Lusitanus.

2. Secundò vrget pro hac sententia, ea cōsideratio, si cum iudicio perpēdamus, in proposita specie, parētes istos, non animo mutādi domiciliū propriū, sed destinatione illicò reuertendi in Regnum Castellæ, & sic ad tēpus Vlyssippone domiciliū cōstituisse. Quocirca filius interim natus, in Lusitania, Lusitanus nō est, nec ciuis Vlyssipponenſis est, sed parētum conditionē sequitur, neq; inspicitur locus originis, & natiuitatis, sed ille vndē parentes eius profecti sunt. Allego ad id textum elegantem, in l. Huiusmodi, §. legatum, ff. delegatis, i. vbi si quis legauit fundum Cornelianū, & mancipia, quę in eo fundo sua erant, Titio, eiq; dare, hæredem grauauit, respondet Iureconsultus Iulianus, ancillā, quę in eo fundo esse cōsueuerat, quæ mortis tēpore aufugerat, & alibi filiū enixa est, non solū ipsam, sed etiā eius partum, legato cedere, ac legatā videri, ac perinde haberi, ac si in eo fundo fuisset, vndē recessit moriēte patrē familias, ibiq; peperisset, & in eo loco parus fuisset editus, non alibi. Per quē tex. ibi Paulus Castrēsis, n. 3. inquit, quod partus ibi fingitur esse, editus, vbi fingitur esse mater, licet casualiter mater alibi sit, inferens ad statuta, quæ non nisi ciues originarios, ad aliquē honorem, vel dignitatem admittūt, nam si mater casualiter absit, & ibi pariat, certē partus in ciuitate natus fingitur, vbi mater fingitur esse, l. nihil, ff. de captiuis, & postlim. reuers. ibi: *Ita tamen, si ea mente venerit, vt non illò reuerteretur. Nec enim satis est, corpore domum, quem rediisse, si mente alienus est.* Ex quo subdit, ibi Paulus, filium natū, non esse ciuem originarium loci, vbi nascitur, ex quo ibi mater non erat perpetuò mansura, sed ad tempus destinatione reuertendi, in naturalē originis locum, q̄ tradit Barto. in l. filios, C. de municip. & originat. lib. 10. sequitur Rebuff. in l. 2. incip. vrbis appellatio. ff. de verb. sign. col. 7. vers. Secūdò non procedit. fol. 27. vbi inquit, quod si quis tempore belli natus, inter transeundū, Aureliæ, ex muliere Parisiensis fuerit, is Parisiensis ciuis dicetur. Non enim potest, ciuis, illius ciuitatis, in qua nascitur, appellari, quia oportet, quod parentes constituent domiciliū, antequam ciuis propriè dici possit. Paul. Castr. & alij, in d. l. huiusmodi, §. legatum.

3. Vndē in consilio Neapolitano decisum fuit Marchionissam Padulæ, quæ fuerat orta Auellini, & educata in ciuitate Cusſentię, nihilominus esse Neapolitanā, quoniā parentes erāt Neapoli oriundi, & licet ipsa Auellini fuerit nata, & genita, tamen ibidē parentes eius ad tēpus habitauerant, non animo ibidē incolatum faciendi, aut cōmorandi, sed destinatione Neapolim redeundi, vbi domiciliū prius constituerant. Ita Tho. Gramm. decis. 103. n. 111. vbi pro hac sententia allegat Bar. in d. l. filios, & text. in l. i. C. de captiu. & postlim. reuers. ibi: *Ex duobus captiuis nata, patris originem ita secuta videtur, si ambo parentes in ciuitatem nostram rediissent, & hanc opinionē expressè firmat Ioannes de Platea, d. l. filios. Sequitur Grammaticus, d. decis. 103. num. 112. Ratio est, quoniam mater, quæ animū reuertendi habebat, fingitur semper fuisse in ciuitate, vt in l. i. & l. retrō creditur, ff. de capti. & postlim. reuers. & sic fingitur peperisse in ciuitate, vnde recessit, tradūt Panorm. & Fely. in c. Rodolphus, de rescrip. Ripa, in tract. de peste, 2. parte, in 8. priuil. Rebuffus, in cōcordatis, Rub. de collat. in §. cum verò, verbò, Natus, vers. nisi alibi, pag. 386. Quamobrēm, propter hanc natiuitatē, filius in ciuitate, vbi verè natus fuit, oneribus nō obligatur, nec ad munera Reipublicæ, vel honores vocatur, cum ibi parens fuerit ad tēpus, vt in l. i. & ibi Bart. ff. de capti. & postlim. reuers. sequitur Abb. in d. c. Rodolphus, & ibi Fely. vbi asserit hoc fuisse practicātū, in eius persona. Cum enim*

et vtriusque parētis origo ex Ferraria vrbe esset, casu in Felyna, oppido Rhegiē-
si natus est, & nihilominus fuit receptus in collegium, non obstāte statuto Ferrar-
riēsi, quod non nisi originarios, & indigenas Ferrariæ admittit, & eandē opinio-
nem tenuit Lācelotus, Decius, in l. Hæres absens, §. proinde, ff. de iudiciis, vbi sub-
dit, hanc esse cōmunem opinionem, secundū August. de Arimin. in d. §. legatum
& eandem opinionē sequitur Ripa, in tract. de Peste. 2. parte, vers. 18. & Iacobyri.
de Sancto Georgio, in d. l. Hæres absens, §. si quis tutelā, n. 35. & Iaso. conf. 117. Pla-
cet supra scripta, vol. 3. & Boerius, decif. 13. num. 52.

4 Facit etiam in confirmationē, quod tradit Bartol. consil. 173 incip. Inchoādo,
dubia occurrentia, col. 2. vers. Quartum dubiū. Vbi inquit, quod licet filius rustici
habitantis in districtu ciuitatis, natus fuerit in ciuitate, non dicitur, per hoc ciuis
originarius. Quoniā ex eo quod natus est ex patre rustico, & comitatēsi, cēsetur
adscripticius, & patris sequitur cōditionē, & nō attēditur origo natiuitatis allegat
tex. cū glo. in l. cū scimus, ad fi. vers. in omnibus itaq;, & ibi verbo, Nati, & idē di-
cit glo. in l. fi. C. de agricol. & censit. lib. 11. & ita etiam consuluit Baldus, conf. 294.
incip. ista causa, per tot. vol. 4. sequitur Rebuff. in l. vrbis appellatio. ff. de verbor.
signification. vers. Secundo non procedit, fol. 27. idem tradit Ioannes Faber. in
prin. instit. de ingen. & manimil. Boer. decif. 13. n. 49. Inferens contra Aurelianen-
ses, qui quando volunt filios doctores fieri, in ciuitate, in qua oriundi non docto-
rantur, faciunt, vxores, pregnantes, exire è ciuitate, & ibi parere: idem Bart. & Sa-
lycetus, in l. si quis, per illum tex. C. de natur. liber. ad idem tex. in l. qui ex vico. ff.
ad municipal. vbi glo. exemplum ponit, in Virgilio Mantuano, qui ex vico eius
Pactolo fuerit ortus.

5 Vrget etiam, quoniam originarius, seu indigena, non dicitur eius loci, in quo
quis est, natus transeundo, quod tradunt DD. supra allegati, & probat tex. in l. ci-
ues. C. de incol. lib. 10. ibi: *Vnde enim profectus est, perigrinari videtur*, tradit Bart. d. l. fi-
lios, & Afflictus, decif. 384. non ponam, n. 4. Abb. in c. Rodolphus, de rescript. &
ibi Barbatia, n. 97. & consil. 52. n. 1. vol. 2. Bald. Ange. & Alber. Paul. post Cynum, &
Petrū, & Nicol. de Neapol. in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de leg. 1. & ad idem text.
in l. Titius, ff. de actio. empti.

6 Sed in proposita specie, prædictis non obstantibus, contrariam sententiam ve-
riorem esse existimo, imò, quod huiusmodi filius, sit verè Lusitanus, & indigena,
seu naturalis, & originarius istius Regni, & capax omnium priuilegiorū Lusita-
nis concessorum. Et moueor primò, ad id, ex verbis Capitulationum, & Priuile-
giorum, quæ in curijs, seu comicijs, denuò celebratis, Catholica Maiestas, *Concedio*
a los Portugueses, y naturales deste Reyno, &c. Vndè, qualitas illa naturalitatis, inspecta
proprietate, tantum considerari potest, in eo qui in Regno Lusitanie genitus &
natus est, licet post modum in alium locum, domicilium, & incolatum trāsferat.
Nam natus in ciuitate aliqua, sortitur ibi ciuilitatem, & acquirit eā, vt voluerunt
Imola, Paulus Castr. in lect. Paduana, & Alex. in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de leg.
1. Fely. in c. Rodolphus, de rescrip. concl. 5. tradit Tho. Gram. voto. 10. n. 14. Et vl-
tra ciuilitatē paternā, consequitur quis ciuilitatem ex origine propria, vt tradit
Raphael, in l. Cætera, §. si. ff. de leg. 1. subdens se ita cōsuluisse, ac eandē sententiā
tenuisse Christoph. de Castellio. per tex. in l. assumptio. ff. de ad municip. idē etiā
refert & sequitur Ludoui. Bologn. in repet. extrauag. Theodos. 11. par. vers. natu-
ra suos ciues: vbi dicit, quod quis fit ciuis vbi ortus est, & tradit Gram. d. voto. 10.
n. 15. vbi inquit, quod propter natiuitatem est veritas: vndè potentior est, ciuili-
tas originis, quàm quælibet alia, l. origine, C. de municip. & originarijs, lib. 10. & sic
ciuilitas originaria dicitur vera ciuilitas, & efficacior, & ideo præfertur cuiusq;
alij ciuilitati, quod consulendo tradit Tho. Gram. consil. ciuili. 5. n. 3. & tradit glos.

in l. assumptio ff. ad municip. & in l. ciues. C. de incol. lib. 10. & consuluit Alex. cōf. 34. vol. 5. Et vbi verba possunt naturaliter, & ciuilitate intelligi, certè debent naturaliter intelligi, l. si. C. de his qui veni. et. impetrauer. cap. susceptum, de rescript. in 6. & consuluit Alex. consi. 4. vol. 4. Vnde, cum ceterè ciuilitates, sint fictæ, & non verè naturales, prout est ciuilitas originis, quæ naturalis est, cōsequēs est, huiusmodi priuilegia, seu capitula Lusitanis, seu naturalibus Regni Lusitani cōcessa, in casu verò, non ficto fore intelligenda. Quoniã in dubio dispositio hominis in casu verò prolata, non verò ficto accipienda est, l. ex eadem parte, §. in lulam, cum ibi nōt. ff. de verb. obli. & voluit Bal. & Imol. in l. Gallus, in §. & quid si tãtum, ff. de liber. & posth. Imola, in l. 1. §. lex Falcidia, ff. ad leg. Falc. maximè cum verba indubio propriè accipienda sint, l. non aliter, ff. de leg. 1. l. 1. §. si is qui nauem, ff. de exercito. Et in propriis terminis tenuit Bald. in l. 3. §. hæc verba, ff. de negoc. gest. vbi in specie dicit, quòd statutum loquens de ciue, intelligitur de vero, & naturali ciue, & non de eo, qui ad ciuilitatem receptus est, per priuilegium, vel alias, & cōsuluit Alex. de Imola, consi. 160. incip. An ille qui non possidet, vol. 5. & sequitur Ludouic. Bologn. in repet. Extrau. Theodof. verbo, Nec suos ciues, col. 4. 11. par.

7 Et ita etiam in terminis, expressè consuluit Thom. Gram. consi. ciuili 5. incip. summi opificis, per totum, in causa cuiusdam Aloysij Alphonfi de Sylua Lusitani, cui Catholica Maiestas officium capitaneatus ciuitatis Capuæ, concesserat. Reluctabatur, in ea specie vniuersitas Capuæ, pretextu capituli Capuanis concessi, *Quòd nullus admittatur ad officium Capitanei Regij, qui non sit ciues, seu de ciuitate Capuæ, &c.* Et consultus respondit, quòd cum Capuæ natus non sit sed in Lusitania ortus, ciuis, seu naturalis Capuæ, dici non potest, nec verus municeps illius ciuitatis, ad officium, seu militiam ibi obtinendum, licet ibi vxorem duxerit, vel domicilium, per diuturnum tempus constituerit: quoniã ex eo veram ciuilitatem, originariam, de qua statutum intelligendum est, non consequitur. Verba nanq; statuti, seu capituli prædicti, de vera ciuilitate accipienda sunt, & sic cum effectu, l. r. §. hæc autem verba, ff. quod quisque iuris, & ibi glos. Attèditur igitur in his casibus ciuilitas originis, seu naturalis origo, quæ in dispositione statutaria, officiorũ, seu dignitatum collationem respiciente veram tantum ciuilitatem, seu naturalitatem, *intactur,* quæ per originem, & natiuitatem contingit. Quæ originis ciuilitas in tantum attenditur, & adeò naturaliter homini inheret, quis ei renunciare non potest, neq; se ab ea liberare voluntate expressa, vel tacita, alibi domiciliũ constituendo tex. in l. origine, C. de municip. & originat. ibi: *Origine propria neminem posse voluntate suæ eximi manifestum est. Melior tex. in l. assumptio ff. ad municip. Assumptio (inquit l. C.) originis, quæ non est, veritatem naturæ non perimit. Errore enim veritas originis non amittitur: neq; mendacio dicentis, se esse vnde non sit, deponitur: nec recusando quis patriam, ex qua oriendus est, nec mentiendo de ea, quam non habet, veritatem mutare potest,* & subdit ibi excellentissimus interpres Accursius, vt vel desinat esse, vnde est, vel incipiat esse, vnde non est. Probat etiam tex. in l. fin. C. de municip. & origin. vbi si quis ex aliqua ciuitate originem duxerit, si eandem euitare studeat, & ad alienam se ciuitatem, incolatus occasione contulerit, & super hoc vel preces dare tentauerit, vel qualibet fraude niti, vt originem propriæ ciuitatis eludat, duarum ciuitatũ decurionatus onera sustinebit, in vna voluntatis, & in vna originis gratia. Et per prædicta iura cōsuluit Alex. consi. 34. incip. si venientes de nouo ad habitandum, col. 2. vol. 5. & sequitur Lud. Bologn. in repet. Extrau. Theod. 11. parte, versu. natura suos ciues, & Thom. Gram. voto. 10. n. 16. vbi asserit ciuilitatem originis, qualibet alia causata ex priuilegio esse potentior, & ibi quoq; allegat Ioan. de Imola, consi. 35. incip. viget iam diu. Originaria enim causa, semper spectanda est, l. si id quod, ff. de donatio, l. tutor, ff. de fideiuss. l. 1. ff. de origi. iur. tradit nouissimè doctissimus Michael de Aguirre, in

Apologia, de Successione Regni Portugallia, 2. par. n. 38. Etenim, initiū, & origo, cuiuscunq; entis, tāquā radix futuri, semper inspicitur. cap. 1. §. ex eadē, de lege Corradi. l. 1. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10 Craueta, in respon. pro genero. n. 33. Mantua. consi. 22. n. 77. & nouissime doctissimus Alexander Rauden, in elegā-
tissimo responso, de Successione Regni Portugallia, n. 17. Ex quibus omnibus, su-
pra relatis, satis manifestē liquet, in proposita cōsultatione, hunc filiū esse verē Lu-
sitānum, & verē naturalē, & indigenā istius Regni Portugallia, cum in eo qualitas
conceptionis, & natiuitatis concurrat, ac capitula Regni, quae de naturalibus lo-
quuntur, cum ex propria, & vera interpretatione comprehendant, & naturalium
priuilegia ad eum tanquā naturalem extendantur.

8 Et ne ambulemus per emendicata suffragia, hanc sententiā probat apud nos
Ordin. Regia, lib. 2. tit. 21 in prin. quae inter multos ciuilitatis, seu naturalitatis mo-
dos, illi primū locum defert, quē naturalis origo tribuit, ibi: *Vezinbo se entende de ca-
da bñã cidade, villa, ou lugar, aquelle que della, ou de seu termo for natural, quod etiam cōpro-
basse videtur lex. 1. tit. 20. Par. 1. ibi: Esta es la primera naturaleza, e la mayor que los ho-
mes pueden auer en la tierra, en que han de viuir. Et paulō inferius. Con todo esso, por mayor
auieron los sabios antiguos, que sablaron en todas las cosas muy con razon, aquella naturaleza
que de suso diximos, que los homes han con la tierra, por naceren en ella: eã esta les es asi como
madre, de que salen al mundo, e vienen a ser homes.* Vbi Gregor. Lop. obseruat, quod pri-
ma, & præcipua naturalitas est, quae natiuitate acquiritur: vnde appellatione na-
turalitatis, ista cōtinetur in dubio, & de ea intelligitur, l. hoc legatū, ff. deleg. 3. quia
sumuntur verba in potiori significato. Perpendēda sunt illa verba, *Natural, & Na-
turalieza*, quae satis clare ostendit, cuiusq; in aliquo loco, cōceptionē, & geniturā,
originē, ac natiuitatē. Ex quo natura dē ius insitū rei similia, de similibus procreas,
ita dicta, q. aliquid nasci faciat, sic sumitur in l. ostendit, ff. de verb. sign. tradit Re-
bus, in l. hereditates, ff. de ver. bo. natura. Inde elegāter Bal. in l. vni §. liberta-
tib. 1. C. de caduc. toll. inquit naturā appellari, cuiuscunq; rei primordiū, per quā
vnaquodq; habet suū primū esse: sequitur Greg. Lop. in l. 1. tit. 24. Part. 4. glōf. 1.
Inde naturalitas, seu proprius natiuitas, dicitur ipsa origo, seu ortus, qui facit na-
turalē, seu indigenā alicuius loci, vel municipē, vt tradit l. C. in l. 1. ff. ad munic. ibi
Municipem, aut natiuitas facit, quod explicat Rebus in l. Sylua cedula 30. ff. de verb. sig.
inde naturalē originē appellat l. C. in l. assumptio. §. filius, ff. ad munic. ibi: *Ciuis
tem, ex qua pater naturalem originem ducit.* Ex quibus apparet, manifeste, quod cum
verba Capitulorū, & priuilegiorū, quae catholica Maiestas, liberaliter Regno Por-
tugalliae largita est, ac tanxat referatur ad naturales Regni, prædictū filiū tanquā
cōprehensum sub dispositione dictorū priuilegiorū, vt verū naturalē, & origina-
rium, gaudere quoq; priuilegijs, gratijs, & prerogatijs naturalibus cōcessis.

9 Nec obstat adducta in contrariū, scilicet, quod filius patris originē sequatur, nū
illud procedit, quoad honores, & munera personalia, quā realia, si ibi aliqua bona
possideat, l. si. §. iudē rescripserunt, mulierē, iuncta glōf. ad munic. & l. in filiis, C.
de decur. lib. 10. ibi: *Qua & necessitas non exigit, tamen patria non remittit.* Et etiā quoad
iudicia si ibi inueniatur, cōueniri, & subire iudiciū possit, glōf. d. l. filius, quā ibi Bar.
& Alberi. sequuntur Pau. Cast. in Auth. si verō contigerit, C. de in dicta vidu. toll.
Azo. in Suma, C. de iurid. emn. iud. & ibi Cyn. in l. 2. n. 3. & ibi Bal. Anto. in c. acce-
dens, in. 2. vt lite non contest. Ceterum licet filius, quoad prædictos effectus, pa-
ternā quoq; retineat, & sequatur originē: non tamen idcō amittit, neque mutat
propriā originē, vt illi nec expressē, nec tacitē, renūciare possit, vt supra diximus
per d. l. assumptio. quod probat etiā Raph. Cūm. consi. 177. col. 3. vlti. nouissime,
& l. 4. & l. priuilegio, & vtr obiq; Odofr. & scribētes, C. de munic. & originarijs,
lib. 10. Boer. decil. 13. nu. 3. Tho. Gram. Voto. 10. num. 16. Etiam si quis abiens, per

mille annos steterit, semper suum retinet domiciliū originis, vt singulariter tradit Bar in l. quæsitū, in principio, per illum tex. ff. de leg. 3. & per tex. in l. Seix, §. Paphile, ff. de fando instructo, tradit Marian Socci consi. 35. vers. quinto, volu. 1. idē tradit Boer. decif. 260. Abb. Sicul. consi. 62. in controuersia orta vers. de consuetudine autē, vol. 2. & ita cōsuluerut, Ioan. And. Richar. & Salyc. & Calderi. consi. 109. repetita inuocatione, quod est inter consi. Alberti Bruni, & facit, quod notat Bald. consi. 343. Quidam Mediolanensis, vol. 3. Vnde, locus originis præfertor loco domicili, notat glo. in l. ciues, C. de incol. lib. 10. per quem tx. Cynus, in l. 2. C. de iurisd. omni. iud. n. 3. ad fi. asserit, quod ciuem facit origo, not etiā glo. in l. 1. C. de municip. & orig. lib. 10. & probat etiā tex. in l. libertus, §. præscriptio. ff. ad municip. ibi: *Potior est originis causa.* Ex quo in proposita specie, licet parentes istius, in Regnū Castellæ reuersi fuerint, hoc tamen nihil obest, naturalitati, & origini filij, quoniā locus originis non perditur, licet quis ad aliū locum, trāserat domiciliū, l. 1. & l. originē, C. de municip. & origi. lib. 10. tradit expressē Ioannes Crotus, in repet. l. si is qui pro emptore, ff. de vsucapio. num. 99.

10. Ex quibus tolluntur cōtraria, quæ in proposita quæstione difficultatē ingerere videbātur, vt amplius dubitandū nō sit, prædictū filiū, verē naturalē esse istius Regni Lusitanæ, & illius municipē, ac proindē cum habeat illā originis, & natiuitatis, ab exordio suæ cōceptionis qualitātē, debere gaudere omnibus gratiis & priuilegiis, indigenis, seu naturalibus concessis, licet vterq; parens Hispanus fuerit, & ex regno Castellæ oriundus. Quoniā cū fuerit conceptus, & natus Vlyssippone, certē locus originis, facit ad generationē, quē admodū pater: sicq; loc⁹ originis est alter pater, l. ciues, C. de incol. & tradit Bal. consi. 294. vers. in cōtrariū, vol. 4. Vnde, qui Vlyssippone natus est, ciuis Vlyssipponeſis est, tx. in l. municipes, ff. de verb. sig. tradit Laurent. Syluan. consi. 1. n. 90. quod cōprobat Bal. in l. si verō speciali, C. de testament. vbi inquit, quod illis propriē cōpetit, nomen patriæ, qui inde ducunt originē, idē Syluanus, d. consi. n. 96. vbi allegat tex. in l. sed, & reprobari, §. amplius ff. de excusat. tuto. & propriūsimē illa dicitur patria alicuius, vbi ipse natus est, vt ibi per Sylua. Locus enim denotat originē, & illē propriē dī, esse de aliquo loco, qui est de illo, ratione originis, l. 1. & ibi not. Bal. ff. de tut. & curat. dat. ab his, Bal. in d. l. sed & reprobari, §. amplius, expressē idē Bald. in l. prouincialis, in fin. ff. de verb. sig. idē Bal. in Auth. vt oīo, C. ne vxor pro marito, Alex. consi. 150. visō themate, n. 2. vol. 2. Pau. Cast. in l. si eadē, in fi. ff. de assessoribus, Aret. Conf. 77. incip. & ratio scribēdi, col. 1. DD. in Rub. ff. sol. matr. Sylua. consi. 1. n. 99. Ex quo summa cum ratione iurisprudētes, semper originē, in quacūq; re spectandā fore tradiderūt, l. tutor datus, ibi, non titulus actionis, ff. de fideiuss. l. filius famil. in fi. C. ad Maced. Dec. in l. quod ab initio, ff. de reg. iur. idē Deci. consi. 53. placet mihi, col. 1. vers. sed feudum. Quintilianus Mādofus, in reg. 30. de verosimili. not. obit. q. 2. n. 2. Eamq; immutabilē esse, eiusq; iura naturalia dici, & immutabilia frequētius receptū est, Bal. in l. origine, C. de munic. & origi. lib. 10. l. pen. cum glo. ff. de Senato tradit Soc. consi. 35. circa prædictam, n. 7. vol. 1. Affl. decif. 384. n. 2. & Quintil. Mandol. Regu. 16. de concurr. super benef. q. 39. num. 4.

11. Nec quicquā obstat, quod iste filius, paulò post, tēpore quo Vlyssippone natus est, cū parentibus in Regnū Castellæ fuerit reuersus, ac proindē ciuitatē originariā amiserit, tum ex destinatione parentum, qui eo animo Vlyssippone domiciliū cōstituerunt, vt pacatis rebus Lusitanæ, cum catholica Maiestate euectigio remearent, in Regnū Castellæ, quare, neq; incolatū, nec domiciliū, Vlyssippone cōtraxerūt, l. est verū, & ibi not. Bal. C. de incol. lib. 10. tradit idē Bal. d. l. ciues. cod. Vbi inquit, quod ad hoc vt contrahatur incolatus, quod animus debet esse fixus in illo loco, nō in alio, & idē qui trāsit, in aliquo loco, animo inde recedēdi non dicatur

dicatur ibi contrahere, domiciliū, neq; incolatū, allegat Bal. tex. in l. ex facto, §. re-
 rū, ff. de hered. inst. sed dicatur aduena, q; expressè tradit Syllan. cōf. r. n. 94. cū seq.
 Tum etiā ex persona sua, quia qui derelinquit propriā originē, & extra prouin-
 ciā suā & in aliā, quę non est subiecta eidē præsidi, se trāsferret, domiciliū ibi collo-
 cando, ciuilitatē originariā amittit, quod voluit glo. secundum vnā expositionē,
 in l. in adoptionē, C. de adoptio & tenet Bal. in Auth. sed omnino, C. ne vxor pro
 marito, & faciūt quę tradit Matth. de Af. l. decif. 388. vndē si naturalis istius Regni
 deseruit Regnū, & trāsferret se in regnū Frācię, ibi domiciliū constituendo, is
 non poterit tanquā naturalis regni, obtinere beneficia in regno, quod obseruat
 Gregor. Lopez, in l. 5. tit. 24. Part. 4. verbo, *Son quatro.*

Quod licet aliquātulum vrgere videatur, nihil tñ obstat, ex his quę supra dixi-
 mus, cum etiā, quia naturalitas propria, & originaria ciuilitas, quę quacunq; aliā
 lōgē potentior est, non ab origine parentū dependet, sed per se solū cōsistit, &
 attenditur, cum sit distincta, & oīo à paterna separata, licet aliquādo, ad ampliōrē
 filij gratiā & beneficium, paternę originis, adminiculo vtatur, vtrū magis filio ex-
 pedierit, ad se iuuandum, quoad officiorum, seu munerum functionem ex patris
 persona, & illam in diuerlis ciuitatibus obeundā, & peragendam, tex. in l. placet,
 & l. non vtique, ff. ad municip.

12. Item etiā in proposita specie, superiorē diluit difficultatē, tx. expressus, in l. Se-
 natores, ff. de Senatoribus, ibi, *Senatores licet in vrbe, domicilium habere videantur, tamen
 & ibi vnde oriundi sunt, habere domicilium intelliguntur, quia dignitas domicilij adiectionem po-
 tius dedisse, quam permutasse videtur, per quę tx. vř sopita cōtrouersia, & per illū dō no-
 tant, quod domiciliū quod venit ex accidētī, nō mutat causam originis, q; probat
 etiā l. 1. & fi. C. de munic. & origina. lib. 10. vbi habetur, translationem domicilij, de
 loco originis, in alium locū, vbi quis vult incolatum cōstituerē, nō tollere locum
 originis, nec ciuilitatē ex origine inducta, imo in vtroq; loco, munera reipublice
 subeunda fore, & habilem esse ad officiorū publicorum functionem obeundā, q;
 etiā obseruat Greg. Lop. in l. 5. tit. 24. Part. 4. lra b. Per quem tex. motus Bar. in l.
 assumptio. §. 1. ff. ad municip. reprobat Accursij sniam, ibidem perperā opinantis,
 in loco originis, post trāslationem domicilij, quem munera non subire, neq; ho-
 nores, & dignitates, nec officia per fungi. Nec obstat, l. filios, C. de munic. & orig.
 lib. 10. per quā glo. mouetur, nam vltra varios intellectus, quos ibi glos. adducit,
 idē ibi filius apud originem patris, non in materna ciuitate, etsi ibidē natus sit,
 ad honores, seu munera potest cōpelli, quoniā erat, & procedebat ex persona cō-
 ditionata, quę cōditio filiū vbiq; natū ad paternā retrahit originē, quod lati⁹
 inferius explicabim⁹, & ita illū tx. intelligit Bal. cōf. 294. n. 1. vers. & hoc vř, vol. 4.*

13. Vndē elegāter Petr. de Anchar. cōf. 87. consuluit, quod quādo in eadē perso-
 na cōcurrat locus originis, & locus domicilij, potius inspiciatur q; sibi pdest, quā
 quod nocet, qñ id quod prodest, esset fauorabile, & non odiosum, sed secundū ius
 cōmune, vndē quoad cōmoda & fauorabilia, adhuc sibi remanet locus originis,
 qui debet inspicere per supra dicta. Nec item obstat fortissimū contrariū, ex l. le-
 gatum, §. huiusmodi, ff. de leg. 1. quoniā licet aliqui autores, per illū tx. ibi teneant,
 natū in aliqua ciuitate à casu, nō consequi ciuilitatē, seu naturalitatē, in ea ciuitate,
 quā quis rationē proprię originis cōsequeretur: nihilominus cōtraria snia ab aliis
 ijsq; grauisimi nominis autoribus crebrius recepta est, scilicet, quod quomodo-
 cunq; quis nascatur, siue in trāsitu alicuius loci, seu nō animo ibi permanendi, ci-
 uis originarius efficiatur illius loci, in quo nascitur. Quā sniā vř veriore tenuit
 Imola & Alex. in d. §. legatū, & ante eum Pau. de Cast. in l.ectura Patauina. resol-
 uens natū in loco, vbi mater non erat, etiā mansura retinere ibi originē propriā,
 sequitur. ibi Raph. quā etiā tuctur Ioan. Crot. in repet. l. si quis pro emptore, nu.

104. cum seq. ff. de vsucap. Mouentur hi autores, ex not. per glo. & dñ. in l. assumptio. ff. ad munic. & in l. filius, C. de munic. & orig. lib. 10. vbi filius quocunq; natus extra locū originis paternæ, vltra ciuitatē, quā consequitur ex persona patris, efficitur ciuis illius loci, in quo natus est. Hanc etiā sñiam sequitur Raph. Cuma. in l. Cætera, §. si. ff. de leg. 1. Motus, quia in ista assumptione originis, quæ fit à natura, attenditur veritas, non patris destinatio, d. l. assumptio. & arg. l. filio quæ pater, ff. de lib. & posth. Aliter secūdū eū, si p̄ris destinatio natiuitati obesset, sequeretur q̄ si quispiā p̄ficisceretur, cū vxore sua Parisios, quæ pareretur, filiū in itinere, ratiōe destinationis patris, filius Parisiensis ciuis diceretur, q̄ est absurdū. Præterea destinatio, & animus tantū cōsideratur, quoad regulandā suā dispositionem, quoad dispositionem verò legis, oīo cessat, & cōquiescit, l. si nondum, C. de fut. & l. proponebatur, ff. de castrensi pecu. Et facit pro hac sententia, tex. in §. si quis igitur, & ibi Ange. in Auth. quib. mod. natu. efficiant. sui. & sequitur eā sñiam, vti veriorē Hieronymus Cagn. in rubr. ff. de origine iuris, col. vlt. vers. & si diceres, tradit etiā & refert Boer. decis. 13. n. 53. Quæ op̄io tūm ex prædictis, tūm ex eo verior est, quoniā, vt rectè considerauit Pau. Castr. natus in loco, vbi pater, vel mater, non erat mansura, nihilominus ibidem dicitur sortiri originem, quia nō fraudatur lex, quæ dicitur, quòd ratione originis, quis dicatur ciuis, per d. l. assumptio, quia nō tendit in præiudiciū alicuius. Cæterum, in §. Legatum, quo mouentur cōtrarię factionis authores, diuersa est ratio, quare filius, nō dicatur natus in loco fugę, & sic vbi editus est. Nā si hoc admitteretur, fraudaretur vtiq; testatoris intentio, iusto errore credentis, quòd nasceretur, existere in loco, vndè ancilla fugerat. Ne igitur fraudetur mens testatoris, cogitatis partū nasciturum in loco, in quo ancilla esse cōsueuerat: fingitur, natus in loco, vndè recessit ancilla. Aliter fieret grauissimum præiudiciū legatario, & ita interpretatur Paul. Cast. d. §. legatū, cuius intellectum, cō tacito, refert Ioan. Crot. in d. l. is qui pro emptore, n. 105. Secus autē est in proposita specie, quoniam lex disponens, quòd quis efficiatur ciuis, ratione loci propriæ originis, non fraudatur.

14 Nec obstat, quod diximus de filio rustici, qui natus in vrbe ciuis nō est, nec originarius illius ciuitatis, vbi nascitur, quoniam vt inquit Bar. in l. 1. ff. ad munic. natus in vrbe, ex patre rurali, quia comitatus est, quoad munera, & publicas functiones, is nō est ciuis dicendus, vel habendus, ex vi attractiua, quoniā p̄ris conditio attrahit ipsum, ad rus & glebæ rurali, eum adscribit, vt in l. cum scimus, C. de agric. & censu. tx. in l. oēs oīo, eod. melior tx. in l. definimus, C. eod. ibi: *Suscepti liberi, statū paterna conditionis agnoscant, ad imaginē serui, vel mācipij, vt in l. oēs pro fugi, C. eod. & in l. si coloni. & l. mulier. eod. & l. ne diutius, eod. ibi, Quæ enim differentia, inter seruos, & adscriptitios, intelligitur, & in l. cū satis, eod. ibi: Secundū exēplum serui fugitini, se se diutinis insidiis furari intelligatur, & ita elegāter consulendo, tradit Bal. cōl. 294. incip. ista causa, n. 1. vol. 4. qui hoc probat p̄ argumentū à cōtrariō, nā si ex ciue aliquis generetur, & nascatur, in comitatu, ciuis dñ. & est nō comitatus, quæ quidē obligatio, seu (vt appellat Baldus) obnoxatio, procedit à patre rustico, & descendit in filios vbicunq; natos, etiā si in alia ciuitate nascerentur arg. l. 3. ff. de interd. & releg. quo casu separatio filiorū à patribus facienda non est, per tex. in l. vxorē, §. concubinæ, ff. de leg. 3. Quod generale est, in oībus cōditionatis personis, vt filij p̄res sequantur, l. ex omnibus, C. de decurio. & l. in successione, & l. oēs qui, C. eod. & l. si. C. quādo & quib. quarta pars debeat. & l. filios, C. de munic. & origi. & l. si. C. de metallariis, & l. qui aliquē, C. de Murilegul. & l. stigmata, C. de fabricens. alioquin rusticæ mulieres venirent ad urbem ad pariendum, & daretur materia deserendi ruris, quod est absurdum, l. cum filiis, §. nullam, C. de agricol. & censu. lib. 10.*

Ex

15 Ex quibus, si rectè intueamur, iura suprà citata loquuntur in casu particulari. & in cōsequentiā, generaliter trahi nō pōt. Ius singulare, ff. de legibus; vel etiā DD. loquuntur in terminis statutorū, rusticorum, vel aliarū personarum libertatē cōprimentiū, quæ nascuntur extra ciuitatē; quas ipsa statuta, penitus excludunt, nec admittunt propter strictā eorum interpretationē, iuxta l. 3. §. hæc verba, ff. de nego. gest. Contrariū omnino sentientes, fore respondēdam circumscrip̄ta statuti dispositione, & ea cessante partum, originē loci sequi debere. Nam appellatione ciuis venit, etiā comitatensis, tex. in l. 30. ff. ad municip. ibi: *Qui ex vico* (inquit Vlpianus) *ortus est, eam patriam intelligitur habere, cui reipublice vicius ille respōdet, per quem* tex. ita in terminis tradit Bar. in l. non dubito, ff. de capti. & postlim. reuert. idem Bar. in l. si quis, C. de natu. liber. & in l. nulli, C. de Episc. & cler. & Bald. in l. C. que sit longa consuet. Nicol. de Neapol. in l. sed reprobari, ff. de excus. tuto. Petrus de Ancharr. in c. scelicis, de pœnis, Anto. in Proœmio decretal. Barto. in cons. 196. incip. ciuitati Camerini, lib. 1. Tho. Gram. consi. ciuili. 23. incip. in causa vertente, nu. 10. Quod tamen habet locum in priuilegiis, & gratis concessis, secundū ius commune, tradit Ioā. de Imola. in rubr. ff. sol. matr. licet in concessionibus, seu priuilegiis factis per Principē, contra ius cōmune, appellatione ciuis nō veniat natus in comitatu, vt tradit Bald. in l. fin. ff. de constit. pecun. & in l. 1. §. 1. ff. de offic. præfetti verb. plenius, Ioan. And. & Petrus de Ancharr. in cap. si ciuitas, de sententia ex cōmuni in 6. Ioan. de Imola, in l. si finita, §. ex hoc, ff. de damno infecto, & in cap. Rodolphus, de rescrip. & Roman. d. l. si finita, §. si de vectigalibus, Bald. in tit. de pace cōstan. verbo, communia, verbo, nos, vers. sed hic dicitur, idem Bald. in cap. 1. de capit. qui cur. vendi. Alex. in rub. ff. sol. matr.

16 Vltimò non obstat, decis. Neapol. Tho. Gram. 103. n. 111. & 112. quoniā ibi Regia pragmatica, seu statutū Neapolitanum, nō requirebat propriam originem, tunc enim ad consequendā veram ciuitatē, non sufficit parentū origo: si alibi quis nascatur. Cum enim tunc deficiat illa qualitas naturalitatis, & statutū de proprio ciue accipiendum sit, ciuis appellatione non continetur, nisi ille, qui originarius sit, l. ciues, vbi hoc expressè obseruat Bal. C. de appella. l. ciues, C. de incolis, lib. 10. glo. not. in l. 1. ff. de tut. & cur. dat. ab his, sequitur Bald. in auth. sed omnino, C. de vxor. pro mari. Et iste non est casus de quo agit in ea quæstione Thom. Gram. qui etiā ita consuluit, consilio ciuili. §. per tot. incip. summi opificis. Vndè in hac specie, qui est casus noster, filius non sequitur patris originem, sed suam propriam, tantū, quæ respicit naturalem nascētis originem, & ex eius persona naturalitas exordium capit, quā parentum origo, aliundè profecta, nec mutare, aut euertere potest, nec quicquā eius vigorem, qui nascēti proprio iure inest, ad subeundam, munerum, & honorum functionem, eneruare. Cæterū, vbi statutū, non propriam, sed aliam fictam ciuitatem, admitteret, qualis est, illa, quæ per domicilij constitutionem, vel matrimonij coniunctionem, in aliquo loco contrahitur, tunc filius alibi natus parentum conditionem sequitur ad ea consequendum, perindè, ac si in loco paternę originis natus fuisset, & hic est casus à Thoma Gram. propositus: quocirca mirum non est, si in eius specie, Marchionissa Padulæ, Vellini nata, & educata Cussentia, vbi parentes habitauerunt ad tēpuratione officij, animo reuertendi Neapolim, vndè recesserant, municeps Neapolitana videatur, & ibidem nata, quoniā ex vtroque parente Neapolitano erat orta, qui ibidem proprium domicilium habebant, quoniam Regia pragmatica, qua ipsa nitebatur non requirebat mulieres Neapolitanas origine propria, vt ibidem aduertit Thom. Grammat. num. 113. Sed licet in ea specie, sequeretur parentū conditionem, non tamen idè excludit naturalitatē ratione originis, quæ tolli nō potest, per d. l. assumptio, vt supra resoluiimus. Quod & antea satis, expeditum erat,

erat in eodem Senatu Neapolytano, vt refert ante illum Affl. decif. 384. nō pōnā. Vbi cum ea quæstio incidillet in Senatu, licet in contrarias sententias ea contro uersa diuisa fuerit, nihilominus maior pars eō inclinauit, quōd filius ratione ori ginis, gaudet priuilegio ciuilitatis, vbi est natus, etiam quōd alibi habeat domici lium antiquum, quæ decifio nostram iuuat sententiam.

17 Ex quibus cōcludo, quōd cum iste filius in proposita quæstione sit naturalis & originarius ciuis, Vlyssipponensis, & verē Lusitanus, ac proinde gratiis, & priuile giis, & prerogatiuis naturalibus concessis gaudeat, ac fruatur, quōd citra metum pericuriij, ac violationē iurisiurandi præstiti Catholica Maiestas, licitē poterit in il lum, tanq̄; naturalem, & Regni indigenam, quodcunque officium, dignitatē, vel militiam domus suæ Augustæ, in hoc Regno conferre, ac donare. Cum ratione originis propriæ, ad quæcunque munera Reipublicæ, seu officia, naturalis capax non tantum sit, & habilis, imō aliis præferatur tex. in l. Diuus, ff. de tuto. & curat. dat. ab his, l. si. C. de offi. prætoris, vbi vrbis prætura originario confertur, exteris postpositis. Quin imō ei, & Respub. & publica negocia cōmittūtur, l. vni. C. si cur. relict. ciuit. Facit tex. in l. 2. ibi ciuibus nostris conferri debere, vbi fit subuēctio, ori ginariis, C. de anno. ciuil. lib. 11. tradit Quintilian. Mandos. reg. Cæcell. 16. q. 39. n. 8. Quamobrēm etiam, ex superabundanti beneficio, posset Catholica Maiestas, præ dicto. N. concedere literas naturalitatis, tāquā Rex supremus huius Regni Lu sitaniæ, & lex viua, quibus remouetur omne impedimentum, & etiā aduenæ, veri ciues ex priuilegio efficiuntur, omnibusq; officiis, cōmodis, fauoribusq; potiuntur, quibus & ipsi ciues originarij, vt not Bar. in l. si is qui, pro emptore. q. 3. prin cip. ff. de vsucap. & in l. si maritus sit, § legis Iuliz, ff. de adulteriis, tradit Rom. cōf. 62. col. 2. versu. quid autem: & consi. 92. Raph. Cuma. consi. 177. col. 3. versu. Quinto probatur. Decius, consi. 183. versu. tertio, & versu. quarto. Iaso. d. l. si is qui pro em ptore, versu. 3. princip. Hyppol. consi. 127. n. 2. vol. 2. Cotta, in memor. verbo. Ciuiū, Boer. decif. 13. n. 20. & est bonus tex. in l. sed si accepto, ff. de iure fisci, & apud Lō bard. lex vni. tit. de aduenis. Sed hoc minimē necessarium esse videtur, cum iste nō sit exterus, nec aduena, sed regnicola, natus in Regno, quib⁹ huiusmodi literæ non dantur, sed tantum exteris, natis extra regnum, ex his quæ tradit Rebuf. 2. to mo ad leg. Gall. in tract. de lit. natur. glos. 2. n. 20. Et ita de iure mihi respondendū videtur, saluo semper saniori iudicio rectius sentientis. Vlyssipponē, 20. men sis Septembris, 1583.

Franciscus de Caldas, Pereyra, I. C.

FRANCISCO DE
Caldas Pereyra, Enricus Symoës: S. D.

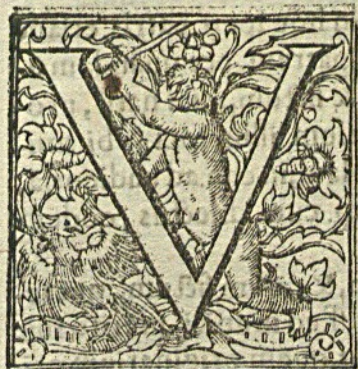

NON POSSUM, nocere tibi, vir doctissime, plurimum, in hac nostræ iurisprudentiæ professione deferre, & ingenue agnoscere quantum reliquos iurisprudentiæ candidatos antecellas. Sed huic doctissimo tuo responsò, me subscribere non possum: quoniam cum ipse eiusdè autor fueris, nihil tibi obijci potest, nisi quod à te summà industria, summòq; ingenio, & ad Cleanthis lucernam est elaboratum. Ego autem, contrariam sententiam amplector, quam video solidiorem esse, & passim receptam, quam tenuit Bar. in l. filios, n. 4. C. de municip. & origin. per tex. ibi, quem sequuntur Bal. & Ange. in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de leg. i & Abb. in cap. Rodolphus, h. u. 9. & ibi Fel. cum 14. de rescript. Rebuff. de priuileg. schol. priuill. 65. & Albe-

ricus, 4 par. statuto. q. 8. Quamobrem, tuo dictissimo Responsò subscribere non audeo, quum adhæ: videam, grauissimum exinde damnum, & præiudicium nostris Lusitanis exoriri, quorù commoda, & emolumeta, & officia naturalibus debita, Hispani hoc prætextu eripient, & præpedi in nostros lares, fortunas, & penates irrumperit. Vale.

APOLOGIA RESPONSI
REDDITI IN CAUSA ILLUSTRIS

admodum D. D. Ioannis de Tassis, aduersus subscriptionem doctissimi Enrici Symoës.

IDI, præstantissime Doctor, subscriptionem tuam ad nostrum Responsum, à meà longe alienam sententia: præbèq; intelligo, quod si huius tuæ factionis auctores in propriis fontibus, vadè suam diluauerunt opinionem, introspexisse, aliud longè diuersum sentires, & nostram proprius sententiam amplectereris. Auctores, quos allegas, tuam aduersum me opinionem non adstruunt, imò nostram magis fulciunt, & asseuerant. Primò, *Bar* in l. filios, num. 4. C. de municip. & originariis, nō hoc secure firmat, sed loquitur sub dubio, & postquam

dixit, quod ad hoc ut quis ratione propriæ originis, sequatur locum, oportet, quod sit natus in aliquo loco, in quo parentes constituerunt domicilium, nec erant ibi tanquam transeuntes: tunc subdit Bartolus: *Hoc autem non firmo*. Quamobrem, quæro, si Bartolus hanc opinionem non firmat, nec tanquam veram tuetur, quis reuelauit doctoribus, Bartolum affirmatiuè hanc opinionem tenuisse? cum eam non firmet, sed potius innuat, contrariam esse veriorē? Adhæc doctores qui Bartolum sequuntur, & referunt, nihil in eo loco, quicquam aliud agunt, quam symbolum dant, & pauca adstruunt, quò Bartoli opinionem defendant, quæ communis non est, nec firmā. Quocirca perperam, quidam, & falso, ut receptam sequuntur.

Secundò, Abbas, in c. Rodolphus, nu. 9. de rescript. subdit hæc formalia verba. (Bartolus videtur dubitare, in l. filios, C. de municip. & originar. lib. 10. videtur tamen magis inclinare quòd non.) Quarto quis obsecro Angelus reuelauit Abbati, Bartoli inclinationem, & mentem, si Bartolus ait, in epilogo conclusionis, à se propositæ. Hoc autem non firmò.

Terriò, Felynus, d. c. Rodolphus, n. 14. nostram non impugnat opinionem, imo comprobatur, referèdo Imolam, & Paulù Castrensem, in lectura Paduana, & Alex. in d. §. legatum: quorum sententiam sup. sequimur, nu. 6. quos & ipse Felynus sequitur, reprobando Abbatem, d. n. 9. in hæc verba. Et sic non procedit dictum Abbatis, hic per l. c. i. nes, C. de incolis, lib. 10. & not. per glo. in l. assumptio. §. 1. ff. ad municip. & in d. l. filios: vbi filius quantumcunque, natus extra locum originis paternæ, vltra ciuitatem, quam habet, ex persona patris, efficitur ciuis loci originis propriæ. Hactenus Felynus aliter pro nostra sententia, perpendens tex. in d. l. filios, quam aliter inducit, inferens ex eo, quòd filius doctoris Paduani Legentis Florentiæ, & natus in loco, vbi pater legit, nõ minùs dicitur originarius Paduanus. Et proindè subdit Felynus, quòd ipse cum esset prognatus, ex parentibus Ferrariensibus, & origine à casu in Felyna oppido Rhegij, nihilominus fuit admittus, in collegio Ferrariensi, ex statuto, quòd recipiebat ciues originarios. Quæ duo exempla Felynus non adducit, eò vt existimet non attendendum fore, locum originis, propriæ, & naturalis: id enim regula ab eo præmissa, nequaquam admittit, neque patitur hanc interpretationem, cum ipse prius amplexus eam, quam tuemur sententiã subdat, quòd filius quantumcunque natus extra locum originis paternæ, vltra ciuitatem, quam habet, ex persona patris, efficitur ciuis loci originis propriæ. Et sic pro constanti præsupponit Felynus duplicem originem, fore considerandam, alteram ratione personæ patris: alterã ratione originis propriæ, quæ posterior licet casualis sit, vltra ciuitatem loci, quam tribuit, vt ibidem munera reipublice subire possit, originis etiam paternæ priuilegia largiatur, & ciuitatem ibidem filio, alibi nato indulgeat.

Ex quibus planè colligitur, originem casualem, indigenam, & verè naturalem, quenquam effugere: ac veram, solidamq; ciuitatem sortiri, natum, etiã fortuito in aliquo loco, licet quoad honores, & munera Reipublicæ, paternæ originis statum conditionemq; sequatur, & ibidem etiam ciuitatem sortiatur.

Optimeq; agnoscit Fely. d. n. 14. quòd licet quis natus in hoc loco patris etiam originem sequatur, quoad honores, id tñ procedat, quoad patrem, per quandam fictionem, quæ quoties statutum equiparat, casum verum & fictum, alibi natum, propter paternam originem, ibi admittit tanquam originarium illius loci, vbi munera subeunda sunt, si in paterno solo, ex traditis per Imolam, in cap. ad audientiã, 1. notab. de clericis non resident per illum text. iuncto cap. cum dilectus, eodem tit. Sequitur Alex. in l. 1. §. lex Falcidia. ff. ad legem Falcid.

Quo casu cum ius commune, equiparet casum verum, & casum fictum, qui resultat ex parentibus originariis, vt in l. assumptio, §. filius, ff. ad municip. merito fuit ipse admittus, in collegium quia statutum non requirebat, quem originarium origine propria. Cæterum, si ciuem originarium, statutum requireret, eo casu fatetur ipse Felynos, versu. modo in proposito, alibi natum extra locum, minimè admittendum fore ad collegium, quem ipsum statutum loquens de originario voluit expressè excludere, quòd nos latè comprobauimus, supra nn. 16.

Ex quibus verissimum est, quòd ratione originis, quis forum sortiatur, etiam vbi pater non habet domicilium, & ita contra Bart. in d. l. filios, obseruauit Raphael Cuman. d. l. Huiusmodi, §. legatum, asserens communem opinionem esse contra Bartolum, & ita de facto seruari, dicens illum ex d. §. legatum nihil facere, ad hæc questionem, neque decimarum. Nam in his, quæ pendent à voluntate nostra, res

videtur esse in loco destinato, l. ex facto, la grande, ff. de hered. instituend. & ibi gloi. Sed vbi agitur, de iuris dispositione, prout in nostro casu secus est, vt in l. cœtera, §. fin. ff. de leg. 1. Vbi expressius idem Raph. Cuma. argu. illius tex. notat ratione originis, quem, forum sortiri, etiam vbi pater non habet domicilium, cōtra Barr. d. l. filios, & aduersus Baldum, & Angel. d. l. Huiusmodi, §. legatum, quorum sententiam, ipse reprobat, vt falsam. Quoniam hic non destinatio, sed veritas attenditur arg. l. l. filio, ff. de liber. & Posth. Quia filius nascitur reipublice, vbi prodit in lucem. Alioquin, si pater vxorem vellet ducere, vltra montes, & in via pareret, filius vltra montes haberet originem, ita Raph. Cuma. d. l. cœtera, §. fin. Eandem sententiam sequutus Cumanum, tenuit Ioannes de Firmo, in suo Repertorio, verbo, natus, vers. fin. Vbi expressè inquit cum Raphaele, quod natus sortitur domicilium originis, quia destinatio parentum, non operatur contra dispositionem nature, & legis, & ibi reprobat Bal. & Ange. d. §. legatū, & Alex. d. l. i. ff. ad municip.

Nec Albericus. 4. par. statuto. q. 8. à te relatus, quicquam facit ad Rhombum, quoniam non loquitur de partu edito in aliquo loco, nec de ciue originario, qui est casus propositę quæstionis. Sed loquitur in terminis statuti prohibentis receptare bannitū. Quærebatur ibi, an vniuersitas diceretur receptare bannitū, publice per villam trāeuntem, & ibi apud tabernam diuersantem, & statim recedentem, & concludit Albe. propter breuē recessum, & transitū, statuti dispositionē cōquiescere: quoniam qui corporaliter est in vno loco, & volūate, & mente in alio: vñ esse in eo loco, in quo est mentali, nō in quo est corporali, nihil, ff. de captiuis, & postlim. reuers. & quia non videtur ibi morari, vbi est ad tempus modicum, l. 1. C. de verbo. signifi. & ibi not. Iaso. & l. ex facto, §. Rerum, & §. cum fundus, ff. de hered. instit. & l. quęsitum, §. fin. ff. de leg. 3. & l. si ita legatum, & l. si fundum, ff. eod. l. heres absens, §. 1. ff. de iudiciis, ita tenet Odofr. in l. pen. ff. si seruus exportat. ven.

Hęc quęstio Alberici, nihil ad nostrum casum facit, ex qua, si ex ratione adducta, ab Alberico mutuaris argumenti locum, illa nimium generalis est, quę tanq̃ regula Lesbia, cuiuscunq̃ structurę adaptari potest. Quin imo, si rectè perpendisti, quę adduximus in nostro responso, eam rationem latè confutauimus, nu. 13. quoniam in hac materia destinatio patris, & intentio, filio ciuitatem, neque naturalitatem tribuit, neque adimit. Etenim sequeretur, quod Lusitana mulier pregnant, si proficisceretur Romam, & in itinere peperisset, filius natus Florentię, ex ipsa parentis destinatione, Ciuis Romanus diceretur. Quod quāmfalsum sit, nemo non videt.

Nec quicquam facit l. filios, à te adducta, quoniam loquitur in filio parentum conditionatorum, quales sunt Coloni, & censiti, seu adscriptitij, seu aliter glebæ addicti, quorum conditio seruilis est, & obnoxiam habet muneribus personā. Eo enim casu filius etiam alibi natus parentis conditionem, & statum sequitur, & ita interpretatur Bal. à me citatus, n. 14. qui allegat tex. d. l. filios. Cum igitur ille casus specialis sit, perperam propositę quæstioni accommodatur, quoniā aliter intellectus, euerteret multorum iurium dispositionem, scilicet, l. origine propria, eod. tit. & l. ciues, C. de incolis, quę naturalem originem tantum spectant. Item ille tx. longè aliter pro nostra sententia perpenditur à Felyno. d. c. Rodolphus, n. 14. vt ante diximus, vers. Tertio.

Vltimò meminisse oportet Angelum de Perusio, à te in hanc sententiam relatum, in d. §. legatum, hoc non asserere: quod si vult partū, seu filiū mulieris, patiens in peregrinatione, proprię originis munera non subire: hoc certè non colligitur ex vulgata editiōe Lugduni, anni. 1561. quę circūfertur, ibi: *Dixit quidā magnus doctor, quod si mulier peperit in peregrinatione, pater nō subibit munera in loco illius originis. Quid hoc cū nostra quęstione? Itē hic mulier hęc nō peregrinabatur, quinimo, incolatū*

Vlyssipone retinebat absque vlla certa reuersionis destinatione, & recessus, qui pendeat à Catholicæ Maiestatis voluntate: atque ideo erat incerta remigratio. arg. tex. in l. apud Iulianum, §. constat, ibi: *Nisi iussu principis*, ff. de leg. i.

Neque Baldus à te relatus, id adstruit, verba sunt. *Et ex hoc nota argumentum, quod si aliquis cum vxore sua prægnaue, fuit ad ciuitatem istam, & aliquo casu hic peperit, quod partus, non videatur esse, ciuis huius ciuitatis: quia contingit casu, vnde iste non reparatur locus originis. Facit l. Seia, §. prædia, ad ff. secundum Petram & Cynum, ff. de fundo instructo, ad idem l. Caesar, ff. de publ. & ibi glo. & l. debitor, ff. de pignorib.* Hæc quæstio à Baldo proposita, nihil ad nostrum institutum facit, vnde diuersitas casuum, inducit diuersitatem iuris, l. si ex plagis, §. in cliuo, ff. ad leg. Aquil. Item, loquitur per verbum, *Videtur.*

In proposita quæstione, hæc mulier non venit prægnans Vlyssiponem, nec casu per hanc ciuitatem transit, sed in ea morabatur, & constitutum habebat domicilium, vbi post aliquod tempus concepit, & filium peperit: qui postea lustrali aqua baptismatis, cõsperus est Vlyssipone. Quocirca conceptionis locus debet attendi, & natiuitatis, quæ sunt duo extrema habilia ad inducendam, & consequendam veram & naturalem originem, ac propriam ciuitatem, vnde conceptionis tempus spectandũ est, vt tradit Speculator, in tit. de feud. §. nũc dicamus.

Quin etiam per baptismum sortitur quis forum in ciuitate, vt tradit Bart. in l. ciues, n. 4. C. de incolis, lib. 10. quia sicut per manumissionem, quis sortitur forum in ciuitate, & dicitur nasci, ita per baptismum, vt ibi per Bartolum.

Nec obstat, quod quidam perperam arguunt illa verba capitulationis, quibus Catholica Maiestas, Lusitanis, & naturalibus id tantum concessit, quasi non sufficiat esse Lusitanum, nisi & idem naturalis sit, propter dictionem, & quæ inter diuersa cõstituitur, vt in rubr. C. de iuris, & facti ign. Sed facilis est responsio, generalẽ esse huiusmodi argumentationem, quoniam illa verba non disiunctiue, sed per synonymiã intelligenda sunt, gratia, maioris, declarationis. Nemo enim, ex analogia, & proprietate dictionis, Lusitanus est, quin & idem sit, etiam naturalis Lusitanie, nec rursus nemo naturalis Lusitanie est, quin & idem Lusitanus sit. Vel in dictione schẽma, & tropus est hediadis, id est, cõcessit naturalibus Lusitanis, quod magis nostram iuuat sententiã. Sed leuia sunt hæc, & vulgaria.

Ex quibus facildẽ agnosces (vir doctissimẽ) te oportere palynodiam recantare, & ingenuẽ fateri, vel inuitum, verissimam esse sententiã, quam tuemur. Sed puto te solũ patriæ affectũ, & charitatẽ erga nostrates, ab hac sũia deterruisse. Vale.

Franciscus de Caldas Pereyra.